

POSTANOWIENIE

Dnia 12 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z powództwa E. K.
przeciwko Urzędowi w W.
o przywrócenie do pracy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 12
marca 2024 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w
Poznaniu
z dnia 2 grudnia 2022 r., sygn. akt VIII Pa 100/22,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**II. zasądza od Urzędu w W. na rzecz E. K. kwotę 240,00
(dwieście czterdzieści) złotych, wraz z odsetkami, o których
mowa w art. 98 § 1¹ k.p.c. - tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5 grudnia 2019 r. powódka E. K. wniosła o przywrócenie do pracy na dotychczasowych warunkach pracy i płacy, z uwagi na dokonane przez pozwanego - Urząd w W. - rozwiązanie z nią umowy o pracę bez wypowiedzenia, które zdaniem powódki zostało dokonane z naruszeniem przepisów o rozwiązywaniu umów o pracę w tym trybie i nieuzasadnione.

Wyrokiem z dnia 19 listopada 2021 r., w sprawie o sygn. akt IV P 10/19, Sąd Rejonowy w Pile przywrócił powódkę E. K. do pracy w pozwanym Urzędzie w W. na dotychczasowych warunkach pracy i płacy oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.080 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i obciążył pozwanego kosztami sądowymi.

Po rozpoznaniu sprawy na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Pile z 19 listopada 2021 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu - VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 2 grudnia 2022 r., oddalił apelację i obciążył kosztami postępowania apelacyjnego pozwanego. W ocenie Sądu Okręgowego skarżony wyrok jest zasadny. Sąd Rejonowy prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, dokonał niewadliwej oceny materiału dowodowego, a następnie przeprowadził adekwatne do przedmiotowych roszczeń rozważania prawne, dokonując właściwej subsumpcji stanu faktycznego do przepisów prawa materialnego. W toku postępowania nie doszło do nieważności postępowania, a przedmiot sporu został rozpoznany, nie zaistniała także konieczność uzupełnienia materiału dowodowego. Zarzuty apelacji koncentrowały się na kwestionowaniu dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz poczynionych na tym tle ustaleń faktycznych w zakresie okoliczności związanych ze wskazanymi przez pracodawcę przyczynami wypowiedzenia umowy o pracę. Po rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy nie podzielił jednak stanowiska skarżącego.

W skardze kasacyjnej z 6 marca 2023 r. pełnomocnik pozwanego zaskarżył w całości prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z 2 grudnia 2022 r. zarzucając rażące naruszenie prawa materialnego, polegające na błędnej wykładni oraz niewłaściwym zastosowaniu przez Sąd przepisu prawa materialnego, bez jego wszechstronnego rozważenia, co miało wpływ na wynik sprawy, a dokładniej:

- art. 52 § 1 pkt 1 i §2 w zw. z art. 100 § 2 pkt 2, 4 i 6 k.p., przez jego błędną wykładnię oraz niezastosowanie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1, pkt 2 i 4 art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz.U. z 2022 r. poz. 530);

- art. 56 § 1 k.p. przez uznanie przez Sąd II instancji, że do rozwiązania umowy o pracę z powódką doszło z naruszeniem przepisów prawa pracy, gdy

tymczasem oświadczenie pracodawcy w sprawie rozwiązania umowy o pracę było w pełni uzasadnione okolicznościami wskazanymi w tym oświadczeniu, zatem brak jest podstaw do przywrócenia powódki do pracy.

Podnosząc powyższe zarzuty strona skarżąca wniosła o:

1) uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi w innym składzie, a w przypadku stwierdzenia podstaw - o uchylenie w całości również zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Pile i przekazanie sprawy do rozpoznania temu sądowi;

2) ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty, stosownie do art. 398¹⁶ k.p.c.;

3) przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania;

4) zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych, przy uwzględnieniu maksymalnych stawek wynikających z § 15 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r., poz. 265 z późn.);

5) rozpoznanie sprawy na rozprawie,

rozpoznanie również sprawy pod nieobecność pełnomocnika skarżącego.

Strona skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. – jej zdaniem w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne tj. czy zachowania pracownika samorządowego, będącego jednocześnie funkcjonariuszem publicznym, wykonującego zadania publiczne (zadania stanowiące zadania własne samorządu gminnego i zadania zlecone z zakresu administracji rządowej w tym zlecone przez wojewodę, w tym m.in. w zakresie obronności kraju i zarządzania kryzysowego), który to pracownik swoim zachowaniem dopuścił się naruszenia ich prawidłowego zrealizowania, mogą być rozpatrywane pod względem wagi ich naruszenia w myśl art. 52 § 1 pkt 1 k.p. (działanie bezprawne, zawinione i zagrażające interesom pracodawcy) przy zastosowaniu jedynie kryterium przepisów Kodeksu pracy, kiedy to zachowania pracownika dotyczą wykonywania zadań wynikających wprost z przepisów prawa, m.in. ustawy o samorządzie gminnym, ustawy o finansach publicznych, ustawy o

zarządzaniu kryzysowym, ustawy o ochronie informacji niejawnych, ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, z pominięciem przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz.U. z 2022 r., poz. 530) i przepisów ustaw, które pracownik winien był przestrzegać w zakresie realizacji zadań wykonywanych na jego stanowisku, tj. bez uwzględnienia charakteru i rodzaju wykonywanej pracy, a w szczególności przepisu art. 24 jest prawidłowe, a jeżeli sytuacja taka byłaby nieprawidłowa, to czy przepis art. 24 w zw. z art. 43 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych należy traktować jako *lex specialis* wobec przepisów Kodeksu Pracy w szczególności art. 100 k.p., czy jednak przepisy te należałoby rozpatrywać łącznie w kontekście podstawowych obowiązków pracowniczych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik powódki wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, oddalenie skargi kasacyjnej - w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wywiedziona w niniejszej sprawie nie kwalifikuje się do przyjęcia – celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie należy przypomnieć, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne.

Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Podkreślenia wymaga także, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyslać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2022 r., I USK 434/21, Legalis nr 2740849).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w niniejszej sprawie oparty został na przesłance występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Należy więc przypomnieć, że powołując się na przesłankę, jaką jest istnienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, należy w uzasadnieniu wniosku sformułować zagadnienie prawne oraz przedstawić argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu – czego strona skarżąca w ogóle nie uczyniła. Zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń; 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej

odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu; 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, co oznacza, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych, podobnych spraw. Chodzi przy tym o problem, którego wyjaśnienie jest konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd II instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), a także w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 3 lutego 2012 r., I UK 271/11, Legalis; postanowienia Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, Legalis; z 27 lutego 2019 r., I CSK 447/18, Legalis i 28 stycznia 2021 r., III PSK 19/21, Legalis). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, Legalis; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, Legalis; z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, Legalis; z 20 lutego 2019 r., IV CSK 351/18, Legalis; z 12 lutego 2021 r., IV CSK 437/20, Legalis oraz z 9 marca 2021 r., III CSK 219/20, Legalis). Ponadto "istotne zagadnienie prawne" jest istotne w tym znaczeniu, że nie było dotychczas rozważane w orzecznictwie Sądu Najwyższego, a zatem jego rozstrzygnięcie miałoby znaczenie dla praktyki orzeczniczej sądów - tylko wtedy wykazany zostałby publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej, której podstawowym celem jest wkład w rozwój prawa i zapewnienie jednolitości jego sądowej wykładni (postanowienie Sądu Najwyższego z 3 kwietnia 2008 r., II PK 351/07, Legalis oraz postanowienia Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 585/17, Legalis i 18 maja 2018 r., IV CSK 618/17, Legalis). Istotne

zagadnienie powinno się charakteryzować "nowością", która uzasadniałaby potrzebę jego analizy ze strony Sądu Najwyższego (T. Szanciło (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Komentarz. Art. 1-458¹⁶. Tom I. Wyd. 2, Warszawa 2023). Przedstawione przez stronę skarżącą zagadnienie prawne nie posiada waloru abstrakcyjnego. Celem odwołującego się było uzyskanie odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej poszczególnych elementów stanu faktycznego, wskazanych w zagadnieniu prawnym.

Nadto należy zwrócić uwagę, że art. 52 § 1 pkt 1 k.p. doczekał się licznej wykładni i orzecznictwo w tym zakresie uznać należy za ugruntowane. W pojęciu „ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych” zawarto trzy elementy składowe. Są to: bezprawność zachowania pracownika (uchybiecie obowiązkowi podstawowemu), naruszenie albo (poważne) zagrożenie interesów pracodawcy, a także zawinienie, obejmujące zarówno winę umyślną, jak i rażące niedbalstwo. Przypisanie ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych nie jest możliwe bez wykazania winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa pracownika, przy czym ocena ta powinna odbywać się przez pryzmat całokształtu okoliczności. Pracownik musi więc chcieć uchybić obowiązkowi i w tym celu podejmuje (lub nie) działanie lub co najmniej godzić się na to, że swoim zachowaniem obowiązek naruszy. Oznacza to badanie z jednej strony niezachowania minimalnych (elementarnych) zasad prawidłowego zachowania, z drugiej zaś, wymusza ocenę kontekstu sytuacyjnego, który pozwala na zweryfikowanie przekroczenia miary staranności minimalnej. Tymczasem postawione powódce zarzuty - w świetle zgromadzonych dowodów i ustalonego stanu faktycznego, którym Sąd Najwyższy jest związany - nie mogły zostać uznane za ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych.

Podkreślić także należy, że podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. jest bowiem związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami

faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem kwestionowania wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest a *limine* niedopuszczalny (por. wyrok Sądu najwyższego z dnia 3 kwietnia 2019 r., II CSK 95/18, LEX nr 2645127).

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł zgodnie z art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 98 § 1 k.p.c. oraz 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1935).

[SOP]

[ms]